

Situationsdidaktik

I dansk

Simon Skov Foug
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

1

Indhold

- Indledning
- Faglighed
- Træningsmaterialer
- Forskellige undervisningsformer og talehandlinger
- God undervisning
- Begrebet situationsdidaktik
- Eksempler på situationsdidaktiske forløb til mellemtrinnet
- Problemer
- Jeres planlægning

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Foug, Aarhus Universitet

2

Indledning

Et sidespring

Simon Skov Foug
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

3

Indledning

- Skitser dit seneste vellykkede forløb i dansk
 - Hvad var godt?
 - Hvorfor lykkes det?
- Skitser dit seneste mindre vellykkede forløb i dansk
 - Hvad var ikke godt?
 - Hvorfor lykkes det ikke?
- Hvilke emner, temaer, forløb osv. er det logisk at arbejde med i dansk på mellemtrinnet?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Foug, Aarhus Universitet

4

Faglighed

I dansk

Simon Skov Foug
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

5

Hvad er danskfaglighed?

- Fælles Mål?
- <http://www.uvm.dk/Service/Publikationer/Publikationer/Folkeskolen/2009/Faelles-Maal-2009-Dansk/Trinmaal-for-faget-dansk-efter-6-klasetrin>

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Foug, Aarhus Universitet

6

Hvad er danskfaglighed?

- Fælles Mål i undervisningen (Danmarks Evalueringsinstitut 2012)
 - "Lærerne glemmer fælles mål i undervisningen"
 - "Aktivitetsorienteret undervisning"
 - "Fokus ligger på emner"
 - "Forventer, at det er integreret i lærebogsmaterialerne"

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

7

Faglighed

- Faglighed = udvikling af begreber, metoder og aktivitetsformer
- Faglighed er
 - at se med et **særligt perspektiv** på fænomener i verden
 - at anvende **systematiske tilgange** over for nye udfordringer
 - at kunne **genkende** noget nyt som noget kendt
 - at kende og kunne se **sammenhænge** i en kompleks verden (Bundsgaard 2010, upublikeret)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

8

Jeres faglighed?

- Hvilke begreber, metoder og aktivitetsformer er danskfaglige?
- Hvilke danskfagligheder anvender I selv?
- Hvilket særligt danskfagligt ser I på fænomener i verden med?
- Hvilke systematiske danskfaglige tilgange over for nye udfordringer anvender I?
- **Hvad nyt inden for dansk genkender I som kendt?**
- Hvilke danskfaglige sammenhænge ser I i en kompleks verden?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

9

Faglighed (Lars Quortrup)

- 1. orden: **Kvalifikationer:** Faglig viden (fakta) * 1. orden: **Fagets stof og færdigheder**
 - Eleven skal kunne faget (basisfaglighed)
- 2. orden: **Kompetencer:** Brug, anvendelse * 2. orden: **Anvendelse af faget**
 - Eleven skal kunne bruge faget
- 3. orden: **Faglige paradigmer:** Perspektivering * 3. orden: **Situationer** med udfordringer
 - Eleven skal kunne bruge ting, hun har lært gennem faget i sit møde med udfordringer i situationer
 - hvor fagets metoder og vidensområde kan tages i brug

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

10

Faglighed (Jeppe Bundsgaard)

- **Forståelse**
 - Kende fakta
 - Vide, hvad fakta betyder
 - Forstå, hvordan fakta hænger sammen
 - Forstå, hvordan jeg forholder mig til de sammenhængende fakta.
 - Forstå, hvorfor de sammenhængende fakta er relevante for mig nu og her.
- **Handling**
 - Kunne en procedure
 - Vide, hvornår proceduren kan bruges
 - Vide, hvordan forskellige procedurer kan bruges sammen
 - Vælge, hvilke redskaber der skal bruges i en given situation
 - Forholde sig til om redskaberne er gode at anvende – om udgiften står mål med udbyttet

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

11

Læremidler og faglighed

- Valg af læremiddel er lig valg af faglighedsopfattelse
- Foregivet og reel faglighedsopfattelse
 - Målsætning
 - Basisfaglig
 - Generelle færdigheder
 - Kompetencer
 - Indhold
 - Stof
 - Handlinger (Bundsgaard 2010)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

12

Træningsprogrammer

- Træningsprogrammer
- Behavioristisk læringssyn
- Pia Kjærsgaard i skolen (faglighed = stavning)
- Nakskov - Rødovre
- Niveau 1
- Forældet læringssyn

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet 13

Træningsspil

På banen

Hvad er barnen - Træn stavfærdigheder?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet 14

Træningsprogrammer

- Nationale og især internationale forskningsprojekter:
 - KOMPIS-projektet i Slagelse (2010)
 - Jim Rice (1897): Intet forhold mellem staveniveau og tid (sætninger, dvs. i kontekst)
 - Oliver Comman (1902): Manglende stavetræning påvirker ikke stavning
 - W. Cook (1912): Staveregler ineffektive. Kan ikke anvendes i kontekst
 - Donald Hamill et al. (1977) Effekt op til 3.-4. kl., herefter ikke

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet 15

Træningsprogrammer

- Hvad så?
 - Læs!
 - Skriv!
 - Arbejd i meningsfulde sammenhænge - sammen!
- Situationsdidaktik
- Træning ude af kontekst hjælper ikke

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet 16

Forskellige undervisningskontekster

Og talehandlinger

Simon Skov Fougst
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

17

Samtaleanalyse af undervisning

- Læreren taler over halvdelen af tiden
- (TIMSS 1999 - 1:8-ratio - Danmark ikke med)
- Lærers spørgsmål er oftest lukkede (gæt, hvad læreren tænker)
- IRE
- Mundtlighed og erkendelse

Kontekst	Procent
Regulering	~2.00
Modtræningsbørn	~0.00
Studeren	~2.00
Indføring	~30.00
Diskussion	~5.00
Respons	~38.00
Evaluering	~22.00

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet 18

Talehandlingsmodellen

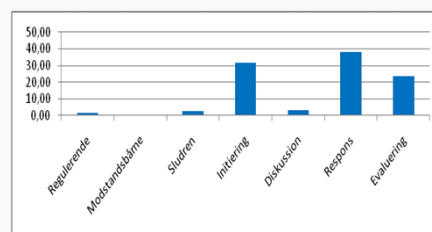
- Udviklet eksplorativt ud fra samtaleanalyse af forskellige undervisningskontekster (Fougt 2009)
- IRE → IDRE
- Regulerende, modstandsbarne, sludren
- Struktureret dialog blandt eleverne
- RMS-IDRE

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

19

Klasseundervisning

- Læreren taler

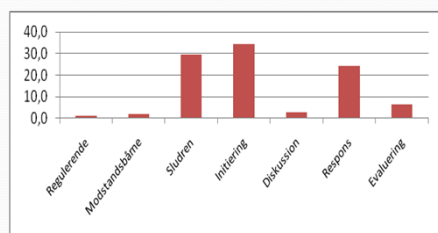

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

20

Gruppearbejde

- Manglende styring

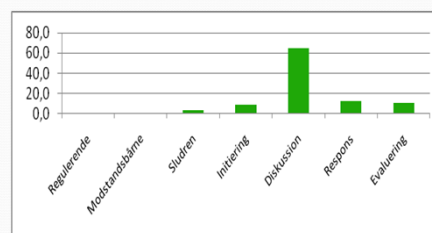

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

21

Gruppearbejde

- Med styring

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

22

Diskussioner

- Tre typer diskussioner
 - Disputerende
 - Kumulativ
 - Udforskende (Mercer 1995)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougt, Aarhus Universitet

23

God undervisning

Didaktik i dansk

Simon Skov Fougt
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

24

Didaktik

- Refleksion og anvisning på undervisningssituationen
 - Før (planlægning)
 - Under (gennemførelse)
 - Efter (evaluering)
- K₂
- K₁
- K₃
(Dale 1989)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

25

God undervisning

- Prototypisk situationsorienteret curriculum-logik
 - Person
 - Borger
 - Arbejder
 - Æstetiker
 - Forbruger
(Bundsgaard 2011)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

26

God undervisning

- Den bedste måde at lære noget nyt på er ved at forholde sig til et problem i en meningsfyldt situation, som man vil løse i en social sammenhæng → Scenariebaserede undervisningsforløb.
(Bundsgaard, Misfeldt og Hetmar 2011, 2012)
- Det faglige skal kontekstualiseres meningsfuldt i meningsfyldte situationer – *det skal anvendes meningsfuldt.*
- Martin E. Ford: Motivation = Mål x Følelser x Handletillid

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

27

Situationsdidaktik

- **Situationsdidaktik:** Planlægning, gennemførelse og evaluering af scenariebaserede undervisningsforløb, hvor fagligheden meningsfuldt kontekstualiseres og anvendes i en social og meningsfyldt situation med et reelt produktionsmål
(Fougst, in press)
- Situationer, hvor fagligheden indgår, i stedet for at tænke i isolerede fagligheder.
- Situationen skal give en meningsfuld klangbund for det, der skal læres.
- Nøgleordene er fælles praksis, meningsfuld kommunikation og et reelt produktionsmål.
- **Det faglige skal således berettiges i situationer, hvor det i konteksten er logisk eller naturligt, at det finder sted i et fællesskab**

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

28

Hvordan gør man det?

- I hvilke meningsfyldte sociale situationer indgår fagligheden meningsfuldt?
- Jeres emner i dansk?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

29

Spør gennem Australien

- **Situeret læring: Tænk i situationer**
- *En gruppe unge danskere er gennem Ministeriet for Undervisning blevet valgt til at deltage i en 3-ugers udvekslingsrejse til Australien, arrangeret af Dansk-Australsk Forening*
- Hvorfor er du blevet valgt?
- Hvordan ser en turistbrochure om Australien og gode råd om bagage mon ud?
- Hvad viser jeres guide jer i Sydney?
- Hvad skriver jeres figur i postkortet hjem?
- Hvad ser i på museet om Australiens historie?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

30

Turistchef i Rødovre

- **Situert læring: Tænk i situationer**
- Turistchef i Rødovre
 - Flere og flere unge turister (skolerejser/lejrskoler)
 - Hjælp os med at lave et spændende turistsite
 - Steder at se
 - Gode ture
 - Områdets historie og natur
- Producer
 - Hjemmeside
 - Video
 - Brochurer osv.

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

31

Turistchef i Rødovre

- Hvilke danskfagligheder er i spil?
- Ungechef i Rødovre?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

32

Storylinemetoden

- Spor gennem Australien
- Café det gode navn
- Dyrehandlen
- Lastvogne
- Butiksgaden

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

33

Simuler

- Journalist
- Filmskaber
- Forfatter
- Kommunikationsrådgiver
- Tv-producer
- Virksomhedsejer
- Politiker
- It-supporter
- Anmelder
- Kommune
- Skole

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

34

Situationsdidaktik

I udførelse

Simon Skov Fougst
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

35

Eksempel

- Forløb med Prezi
- Lære at anvende Prezi som præsentationsværktøj
- Sammenligne det med PowerPoint
- Prezi skal bruges til noget (det skal give mening)
- Processen
- Delelementerne
- Fokus på livsfortællinger
- Diakront perspektiv (bedsteforældre og forældre)
- Kontekstualisering - situationsdidaktik
- Delelementer og faglighed
- Livsfortællinger

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

36

Mål

- **Mål 1: It er målet**

Eleverne skal blive bevidste brugere af præsentationsmediet "Prezi". Derudover henvises til Trinnmålet om, at eleverne skal blive uddannelsesparate, hvilket temaet "Dit Livsforløb" skal understøtte. Eleverne skal bl.a. gennem forholde til eget liv, uddannelsesmuligheder, konsekvenser af valg og fravalg blive aktive i deres egen uddannelsesplan.

- **Mål 2: It er midlet**

Eleverne skal bl.a. gennem forholde til eget liv, bedsteforældrenes og forældrenes liv og uddannelse, egne uddannelsesmuligheder, konsekvenser af valg og fravalg blive aktive i deres egen uddannelsesplan. De skal blive bevidste om kompleksiteten i det samfund, som de lever i og om valgene de står overfor nu og i fremtiden. De skal lære, at strukturere en fortælling, samt foretage relevante informationsøgning. Endelig skal eleverne lære at anvende og foretage bevidste valg om brug af præsentationsprogrammer.

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

37

Mål

- **Mål 1: It er målet**

- Prezi
- Uddannelsesparate → Dit livsforløb (situation)

- **Mål 2: It er midlet**

- Livsfortællinger: Uddannelsesmuligheder (situation)
- Strukturere en fortælling
- Informationsøgning
- PowerPoint (middel)
- Prezi (middel)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

38

Debatspil

I dansk

Simon Skov Fougst
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

39

Debatspil

- Argumentation
- Mundtlig præsentation
- Heldagsskole
- Dyrevelfærd
- Politiske partier
- Osv.

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

40

Debatspil

- Organisation
- Eleverne skal vide noget om (deres del af) emnet
- De har en (tildelt) holdning hertil
- Klart formål (fx en paneldebat)
- Rammer for diskussionen (ordstyrer, sprog, henvendelse)
- Slutdato

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

41

Debatspil

- **Spillet om magten** (Hanghøj 2008)
- Rollespil
- Valgkamp og politisk kommunikation
- Partigrupper med roller som politikere, spindoktorer og journalister
- Vinde valget
- Politiske mærkesager (research)
- Argumentere og forhandle
- Stemme
- Ny regering

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

42

Debatspil

- Praktisk øvelse: For og imod organdonation
- To hold: For og imod
- Søgning
- Argumentation
- Diskussion
- Vurder danskfagligheden

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

43

Debatspil

- Argumentation
- Retorik
- Mundtlig præsentation
- Internetsøgning
- Læsning
- Notatteknik...

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

44

Hjemmesider

I dansk

Simon Skov Fougst
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

45

Hjemmesider

- Kildekritik:
 - Er Kalundborg Kirke en domkirke?
 - Kan Coca Cola anvendes som prævention?
 - Jydsk Atomkraft A/S: <http://www.jydskatomkraft.dk/>
- Kildekritik: Lad eleverne lave en falsk hjemmeside

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

46

Hjemmeside

- Hvilke danskfaglige områder er i spil?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

47

Forfattere

I dansk

Simon Skov Fougst
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

48

Forfattere

- Movellas.com
 - Får ideer til temaer, personer, intriger. Vil noget med sine tekster.
 - Skriver
 - Går i stå, går en tur, bliver frustreret, smider tekster ud, starter forfra
 - Får respons fra kolleger, venner, familie - og redaktører.
 - Går på kursus hos andre forfattere
 - Redigerer
 - Sender til forlag
 - Læser korrektur
 - Får bog/tekst udgivet - den sælges og står på biblioteker
 - Får anmeldelser
 - Giver interviews
 - Møder sine læsere til oplæsning og foredrag
 - Diskuterer sine tekster med kolleger og læsere
- (Skriver → Skriver → Gennemskriver → Gennemskriver → Gennemskriver → Retter)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

49

Forfattere

- Oplæg og små skrævelser, fx
 - At præsentere en person
 - Lære sin hovedperson at kende: Opstille et scenarie - fx: Din hovedperson er vidne til et bankrøveri, hvordan reagerer hun.
 - Hvilke udsagnsord har jeg brugt. Hvilke tillægsord har jeg brugt.
 - At starte så tæt på begivenheden som muligt.
 - At skrive en meget langsom historie og en meget hurtig osv.
- Kritik-møde
 - Giver konstruktiv kritik på hinandens historier
 - Deleger erfaringer med at skrive historier
- Læser
 - Læser litteratur
 - Taler om hvilken litteratur der inspirerer
- Møder forfattere
 - Der fortæller om sine egne skrivelserfaringer

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

50

Fortællinger

Kernedanskfaglighed

Simon Skov Fougst

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol

www.zyssinc.dk

51

Fortællinger

- Tid
- Sted
- Personer
- Konflikt
- Begyndelse
- Midte
- Afslutning

Højt på en gren en krage sad

Højt på en gren en krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæsleg jæger,
- simsalabimbambasaladusaladim -
så kom en hæsleg jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
nu er den stakkels krage død.

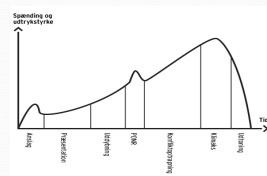
Johan Ludvig Heiberg (1791-1860)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

52

Fortællinger

- Analyser sangen med berettermodellen

Højt på en gren en krage sad

Højt på en gren en krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæsleg jæger,
- simsalabimbambasaladusaladim -
så kom en hæsleg jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
nu er den stakkels krage død.

Johan Ludvig Heiberg (1791-1860)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

53

Fortællinger

- Illustrer fortællingen med tre-fire billeder
- Syng sangen

Højt på en gren en krage sad

Højt på en gren en krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæsleg jæger,
- simsalabimbambasaladusaladim -
så kom en hæsleg jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
nu er den stakkels krage død.

Johan Ludvig Heiberg (1791-1860)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet

54

Fortællinger

- Hvordan ville historien lyde som nyhedsartikel?

Højt på en gren en krage sad
Højt på en gren en krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæsliig jæger,
- simsalabimbambasaladusaladim -
så kom en hæsliig jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
nu er den stakkels krage død.

Johan Ludvig Heiberg (1791-1860)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet 55

Fortællinger

- Modaliteter og genrer
- Tid
- Sted
- Personer
- Konflikt
- Begyndelse
- Midte
- Afslutning

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet 56

Situationsdidaktisk planlægning

I dansk

Simon Skov Fougst
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

57

Situationsdidaktik → Scenariekompetence

- *Situationsdidaktik* kræver *scenariekompetence* hos læreren (Bundsgaard 2011)
- At kunne forestille sig situationen
- Hvilke faglige delelementer indeholder situationen?
- Organisering af undervisningen
- Faglig fordybelse

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet 58

Forberedelse - planlægningsguide

- Hvad er forløbet? Hvad går det ud på?
- **Hvilken situation tager du udgangspunkt i?**
- Hvorfor er forløbet et godt forløb?
- Hvad skal eleverne lære?
- Hvordan foregår det? Beskriv 5-10 faser, eleverne skal igennem.
- Hvilke faglige aspekter er der i de enkelte trin? Under hver fase ligger en række faglige aktiviteter, som eleverne skal igennem frem mod målet. Beskriv dem kort
- Hvilke udfordringer er der for lærere og elever?
- Hvilke materialer/redskaber skal man have til rådighed?
- Skitser det "vellykkede" forløb. Hvad er succeskriterierne?
- Andre overvejelser?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet 59

Udfordringer

- Lærers fagdidaktiske kompetence (scenarie)
- Noget af danskfaget kan svært sættes i en situation

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougst, Aarhus Universitet 60

Primertrek

Kjell Lars Berge

Simon Skov Fougts
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

61

Primertrek → Vurderingsfokus

- Holistisk vurdering: "De røde stregers tyranni"
- SKRIV → Tid til skrivning (udskoling)
- Primertrek →
- **Vurderingsfokus:** Fokus på udvalgte, faglige delområder – ikke det hele (Fougts in press)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougts, Aarhus Universitet

62

Struktur, organisation og faglig fordybelse

- **Afgrænsede, specifikke** opgaver i grupper
- Fokus på spørgeteknik: åbne og lukkede spørgsmål
- Autentiske spørgsmål → Pædagogiske spørgsmål
- Rollefordeling i gruppen på skift
 - Svære ord/begreber, resumé, ordstyrer
- Lad eleverne diskutere før respondering
- Opfølgende, **korte**, strukturerede klassesamtaler
- iSkriv.dk og iLitt.dk til mellemtrinnet (det er bare ikke situationsdidaktik)

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougts, Aarhus Universitet

63

Situationsdidaktik

Jeres årsplan

Simon Skov Fougts
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

64

Situationsdidaktik

- **Situationsdidaktik:** Planlægning, gennemførelse og evaluering af scenariebaserede undervisningsforløb, hvor fagligheden meningsfuldt kontekstualiseres og anvendes i en social og meningsfuld situation med et reelt produktionsmål (Fougts, in press)
- Situationer, hvor fagligheden indgår, i stedet for at tænke i isolerede fagligheder.
- Situationen skal give en meningsfuld klangbund for det, der skal læres.
- Nøgleordene er fælles praksis, meningsfuld kommunikation og et reelt produktionsmål.
- Det faglige skal således berettiges i situationer, hvor det i konteksten er logisk eller naturligt, at det finder sted i et fællesskab
- **Jeres årsplan: Situationsdidaktisk planlægning**

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougts, Aarhus Universitet

65

Forberedelse - planlægningsguide

- Hvad er forløbet? Hvad går det ud på?
- **Hvilken situation tager du udgangspunkt i?**
- Hvorfor er forløbet et godt forløb?
- Hvad skal eleverne lære?
- Hvordan foregår det? Beskriv 5-10 faser, eleverne skal igennem.
- Hvilke faglige aspekter er der i de enkelte trin? Under hver fase ligger en række faglige aktiviteter, som eleverne skal igennem frem mod målet. Beskriv dem kort
- Hvilke udfordringer er der for lærere og elever?
- Hvilke materialer/redskaber skal man have til rådighed?
- Skitser det "vellykkede" forløb. Hvad er succeskriterierne?
- Andre overvejelser?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougts, Aarhus Universitet

66

Men

Situationsdidaktik

Simon Skov Fougat
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

67

Men

- Ikke alle dele af danskfaget egner sig til situationsdidaktik
- Litteraturanalyse?
- Analyse af Fælles Mål
- <http://www.uvm.dk/Service/Publikationer/Publikationer/Folkeskolen/2009/Faelles-Maal-2009-Dansk/Trinmaal-for-faget-dansk-efter-6-klasetrin>
- Hvilke mål lægger op til situationsdidaktik?
- Hvilke gør ikke?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet

68

Afslutning

Situationsdidaktik

Simon Skov Fougat
Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. lærer
Aarhus Universitet/Professionshøjskolen Metropol
www.zyssinc.dk

69

Hvor skal vi hen?

- **Situationsdidaktik:** planlægning, gennemførelse og evaluering af scenariebaserede undervisningsforløb, hvor fagligheden meningsfyldt kontekstualiseres og anvendes i en social og meningsfuld situation med et reelt produktionsmål.
- IDRE → Eleverne som producenter
- Læreren scenariekompetence?
- Den faglige fordybelse?
- Vurderingsfokus
- Hvad med de dele af faget, der ikke kan dækkes?

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet

70

Faghæfte 48

1. Informationssøgning og -indsamling
2. Produktion og formidling
3. Analyse
4. Kommunikation, videndeling og samarbejde

Fælles Mål 2009
IT- og mediekompetencer
i folkeskolen

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet

71

Litteratur

- Berge, Kjell Lars (2009). "Skrivning som grundlæggende-færdighed og national prøve. Ideologi og strategier". *Dansk Næst* 3, s. 16-30. <http://folk.uio.no/kjllbe/Skrivning.pdf> (Lokaliseret 03.01.2013)
- Bundgaard, J. (2005). *Bidrag til danskfagets it-didaktik - Med særligt henblik på kommunikative kompetencer og på metodiske forandringer af undervisningen*. Odense: Forlaget Ark
- Bundgaard, J. (2006). "Faglighed og digitale læremidler i undervisningen". *Dansk Pædagogisk Tidsskrift* nr. 4, december 2006
- Bundgaard, Jeppe, Misdal, Morten & Hetmar, Vibeke (2009). "Hvad skal der ske i skolen? Et bud på en prototypisk situationorienteret curriculumlogik". I: *Didaktisk design*. Curio nr. 8, 2009. København: Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet
- Bundgaard, Jeppe, Misdal, Morten & Hetmar, Vibeke (2009). "Udfoldning af literacy scenariebaserede undervisningsforløb". I: *Viden om læsning* nr. 12. Nationalt Videncenter for Læsning
- Bundgaard, Jeppe (2011). "The missing link - prototypiske situationer som didaktisk kategori - en homage til Svein Østerud". I: *Nordic Journal of Digital Literacy*, Vol. 6, Nr. Special issue, 12.2011, s. 199-198
- Dale, E.L. (1989). *Pædagogisk professionalitet. Om pædagogikkens identitet og anvendelse*. Oslo: Gyldendal
- Danmarks Evalueringsinstitut (2012). *Fælles Mål i folkeskolen. En undersøgelse af lærernes brug af Fælles Mål*. DANMARKS EVALUERINGSINSTITUT
- Dawes, L., Mercer, N. & Wegerif, R. (2000). *Thinking Together: A programme of activities for developing thinking skills at KS2*. Birmingham: The Questions Publishing Company Ltd
- Ford, M.E. (1992). *Motivating Humans. Goals, Emotions, and Personal Agency Beliefs*. Newbury Park: Sage
- Fougat, S. (2009). *Didaktisk design af interaktive assistenter*. Special, cand.pæd.didakt. mhdg.dansk. Vejleder: Jeppe Bundgaard. København: DPU <http://www.zyssinc.dk/main.asp?content=speciale200911/SPECIAL11.pdf> (Lokaliseret 03.01.2013)
- Fougat, Simon Skov (2010). "Interaktionsbaseret samtaleanalyse af undervisning - en model til beskrivelse, analyse, vurdering, kategorisering og sammenligning af undervisningskonkter". I: *Synsvinkler - tidsskrift for nordisk litteratur og sprog* nr. 43, 2010. Tema: Diskurs. Red. Svendsen, Jesper Tinggaard, Wederkop, Maja og Sørensen, Jakob Kruggaard
- Fougat, Simon Skov (in press). "Skrivelse, situationsdidaktik og storyline". I: *Madsbjerg, Sigrud og Friis, Kirsten* (red.) (2011). *Skrivelse i fagene og læring*. Dansk Psykologisk Forlag
- Hangul, T. (2008). *Playful knowledge - An Explorative Study of Educational Gaming*. Ph.d.-afhandling, Syddansk Universitet
- Hetmar, V. (2009). "Kulturformer som didaktisk kategori - litteraturpædagogik". I: *Snack, K.* (red.). *Didaktik på kryds og tværs*. København: DPU
- Hiebert, J., Gallimore, R., Garnier, H., Bogaard Givvin, K., Hollingsworth, H., Jacobs, J., Chai, A.M.Y., Wearne, D., Smith, M., Kersting, N., Manaster, A., Tieng, E., Esterbek, W., Manaster, C., Gonzalez, P. & Stigler, J. (2009). "Highlights from the TIMSS 1999 Video Study of Eighth-Grade Mathematics Teaching". National Center for Educational Statistics, US Department of Education.
- Lave, J. og Wenger, E. (2003). *Situert læring og andre tekster*. København: Hans Reitzel
- Mercer, N. (1995). *The Guided Construction of Knowledge: Talk amongst Teachers and Learners*. Clevedon: Multilingual Matters LTD.
- Sinclair, J. & Coulthard, M. (1975). *Towards an Analysis of Discourse: The English Used by Teachers and Pupils*. London: Oxford University Press.
- Wegerif, R. (2007). *Dialogic, Education and Technology: Expanding the Space of Learning*. New York: Springer.

Ph.d.-stipendiat, cand.pæd. og lærer, Simon Skov Fougat, Aarhus Universitet

72